

Skupni oblici suradnje obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova

Hederić, Doroteja

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:847973>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-09**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

DOROTEJA HEDERIĆ

ZAVRŠNI RAD

SKUPNI OBLICI SURADNJE OBITELJI I
ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA

Petrinja, rujan 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ PETRINJA

ZAVRŠNI RAD

IME I PREZIME PRISTUPNIKA: DOROTEJA HEDERIĆ

**TEMA ZAVRŠNOG RADA: SKUPNI OBLICI SURADNJE OBITELJI I ODGOJNO-
OBRAZOVNIH USTANOVA**

MENTOR: doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić

SUMENTOR: mr. Sanja Basta

Petrinja, rujan 2020.

SADRŽAJ

SAŽETAK

ZUSAMMENFASSUNG

1. UVOD	1
2. ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE	2
3. ODGOJ U OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA	3
4. SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA	6
5. MODELI PARTNERSKOG ODNOSA IZMEĐU OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA.....	8
6. OBLICI SURADNJE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA	9
7. KOMPETANCIJE ODGAJATELJA ZA SURADNJU	11
8. SKUPNI OBLICI SURADNJE OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA.....	13
8.1. RODITELJSKI SASTANAK	14
8.2. OTVORENI TJEDAN.....	17
8.3. ZAJEDNIČKO DRUŽENJE RODITELJA, DJECE I ODGOJITELJA	17
9. PREDNOSTI I NEDOSTACI SKUPNIH OBLIKA SURADNJE.....	18
10. ZAKLJUČAK.....	20
LITERATURA	21

SAŽETAK

Cilj ovog rada je opisati skupne oblike suradnje obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova. Biti roditelj danas nije nimalo lagan zadatak. Sredine u kojima se dijete odgaja su roditeljski dom i odgojno-obrazovne ustanove. Prva odgojna-obrazovna ustanova s kojom se dijete susreće je dječji vrtić. Svrha takve ustanove je djetetu osigurati rast i razvoj. Obitelj i odgojne-obrazovna ustanova su najvažniji čimbenici u odgoju djeteta, bitna je njihova suradnja. Suradnju možemo podijeliti na dva oblika: individualnu i skupu. Individualna suradnje je suradnja roditelja i odgojitelja kojima je tema pojedino dijete. U skupnom obliku suradnje je najbitnije da se roditelji međusobno upoznaju te da dijele svoja mišljenja i ideje. Najzastupljeniji skupni oblik suradnje je roditeljski sastanak, uz njega u skupne oblike suradnje ubrajamo ogledni tjedan te zajedničko druženje roditelja, djece i odgojitelja.

Sam rad je pisan na temelju stručne literature koja se bavi tom tematikom. Jasno je definirano da je obitelj najvažniji čimbenik u odgoju i obrazovanju, a odgajatelj je taj koji pomaže i usmjerava roditelja.

„Izgradnja partnerskih odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove jest proces i načelo u profesionalnom djelovanju odgojitelja i sastavni je dio njihova profesionalna identiteta, a kvaliteta njegove realizacije.“ (Ljubetić, 2007, str. 14)

Ključne riječi: obitelj, oblici, odgojno-obrazovne ustanove, suradnja

ZUSAMMENFASSUNG

Das Ziel dieser Arbeit ist es, Gruppenformen der Zusammenarbeit zwischen Familien und Bildungseinrichtungen zu beschreiben. Zur heutigen Zeit ist es keine leichte Aufgabe ein Elternteil zu sein. Die Umgebungen, in denen das Kind erzogen wird, sind das Elternhaus und die Bildungseinrichtung. Die erste Bildungseinrichtung, die das Kind begegnet, ist der Kindergarten. Der Zweck einer solchen Einrichtung besteht darin, das Wachstum und die Entwicklung des Kindes sicherzustellen. Die Familie und die Bildungseinrichtung sind die wichtigsten Faktoren für die Erziehung eines Kindes, daher ist ihre Zusammenarbeit äußerst wichtig. Die Zusammenarbeit kann in zwei Formen unterteilt werden: Einzel- und Gruppenarbeit. Die individuelle Zusammenarbeit ist die Zusammenarbeit von Eltern und Erziehern, in dessen Mittelpunkt ein individuelles Kind ist. In einer Gruppenform der Zusammenarbeit ist es hingegen für die Eltern am wichtigsten, sich kennenzulernen und ihre Meinungen und Ideen auszutauschen. Die häufigste Form einer Gruppenzusammenarbeit ist die Elternversammlung. Neben der Elternversammlung zählen zu den Formen von Gruppenzusammenarbeit auch die Elternecke, Probewochen sowie gemeinsame Treffen von Eltern, Kindern und Erziehern.

Diese Arbeit selbst wurde auf der Grundlage von Fachliteratur verfasst, die sich mit diesem Thema befasst. Es ist klar definiert, dass die Familie der wichtigste Faktor bei der Erziehung und Bildung ist, während der Erzieher den Eltern dabei hilft und sie leitet.

"Die Herstellung von Partnerschaften zwischen Familien und Bildungseinrichtungen ist ein Prozess und das Hauptprinzip der beruflichen Tätigkeit von Pädagogen und ein wesentlicher Bestandteil ihrer beruflichen Identität und der Qualität ihrer Umsetzung." (Ljubetić, 2007, Seite 14)

Schlüsselwörter: Bildungseinrichtungen, Familie, Formen, Zusammenarbeit

1. UVOD

Suradnja je složeni proces koji se gradi nizom aktivnosti. Aktivnosti na kojima se temelji suradnja su međusobno upoznavanje, razumijevanje, izgrađivanje povjerenja, mijenjanje vlastitih stavova, kvalitetna komunikacija, zajedničko donošenje odluka, prihvaćanje savjeta, zajedničke aktivnosti i druženje roditelja. Prema autoricama Tatković, Diković i Tatković (2016), partnerski odnos je onaj u kojem su roditelji i nastavnici jednaki, jedni prema drugima se odnose kao kolege, dijele informacije, obveze, cilj im je odgoj, aktivni (obje strane potiču djetetov/učenikov razvoj), odgovorni (obje strane imaju određena prava, ali i obaveze). Roditelji i odgojitelji trebaju imati razvijene kompetencije za rad s djecom. Biti odgojitelj je profesionalna uloga, a biti roditelj je životna uloga. Kompetencije prema Stančiću (2005) od kojih roditelj polazi u odgoju djeteta su: podrška (podržava rad ustanove), učenik (sudjeluje u aktivnostima), učitelj u grupi (pomaže u pripremi materijala), i ona najbitnija i najvrijednija kompetencija je učitelj svoje djece koja podrazumijeva rad kod kuće i poticanje djeteta u razvoju. Kompetencije koje bi trebao imati odgojitelj za suradnju s roditeljima su: komunikacijske vještine i znanje, kvalitetno znanje, govorne vještine. U suradnji postoje dva oblika suradnje koje su zastupljene u odgojnoj-obrazovnim ustanovama, a to su: individualni i skupni oblici. U skupne oblike ubrajamo: roditeljske sastanke (koji su najčešći prilikom suradnje), ogledni tjedan (suradnja koja puno pridonosi razvoju djece), zajedničko druženje roditelja, djece i odgojitelja (bolje međusobno upoznavanje).

Cilj suradnje je dvosmjerna komunikacija koja podrazumijeva uključenost roditelja i odgojitelja u poticanju rasta i razvoja djeteta.

2. ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

Odgojno-obrazovni sustav je skup svih ustanova i programa koji sudjeluju u odgoju i obrazovanju djece, postizanju odgojno-obrazovnih zadaća, te ostvarenja programa. Odgojno-obrazovni sustav obuhvaća ustanove za rani i predškolski odgoj, škole (osnovne, srednje), visoka učilišta, sveučilišta, domove (dječje, učeničke, studentske), posebne popravne domove, domove za specijalni odgoj, ustanove za obrazovanje odraslih. Odgojno-obrazovni sustav obuhvaća isto tako i ustanove koje nemaju naglasak samo na pedagoški aspekt. Odgojno-obrazovne ustanove su ustanove koje imaju pedagoški aspekt i kulturološki čimbenik kojim utječu na odgoj i obrazovanje mladih, te svojim programom i djelatnošću pridonose odgojnoj svrsi. A to su udruge mladih, kulturna društva, te druge ustanove koje pripomažu odgoju. Osobe koje rade u odgojno-obrazovnim ustanovama moraju biti stručne, kompetentne. Prva odgojno-obrazovna ustanova s pedagoškim aspektom s kojom se dijete susreće u svome životu je ustanova za rani i predškolski odgoj tj. vrtić.

„Odgoj i obrazovanje temeljna je svrha odgojno-obrazovnih ustanova pa, samim time, i ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja- dječjih vrtića.“ (Visković, 2018)

„Temeljne vrijednosti odgojno-obrazovnog rada u dječjim vrtićima u Hrvatskoj određene su javnom obrazovnom politikom, a to su: identitet, jednakopravnost, znanje i odgovornost.“ (Nacionalni kurikulum ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, 2015, str. 18).

Kvalitetu odgojno-obrazovne ustanove prepoznamo po zajedničkom djelovanju roditelja, djece i stručnih suradnika.

Najvažnije je da se dijete razvija i raste, da zadovoljava svoje osnovne potrebe, stječe svoje prve spoznaje o sebi i okolini, uči o komunikaciji, o odnosu u suživotu, zajedništvu i toleranciji, razvija svoje potencijale, stječe spoznaje i vještine koje su potrebne za život.

„Različita određenja kulture odgojno-obrazovne ustanove sadrže ista polazišta - vrijednosti koje pojašnjavaju svrhu institucije te određuju norme, ponašanja, komunikaciju i očekivane ishode. U specifičnoj strukturi odgojno-obrazovne zajednice mogu, otvoreno ili prikriveno, egzistirati eksplicitne deklarativne i implicitne osobne vrijednosti ili paradigme razumijevanja odgojno-obrazovnog procesa. Osobne paradigme povezane su s prethodnim iskustvom svih dionika procesa: djece, roditelja i stručnih suradnika, što može biti poticaj, ali i prepreka zajedničkom oblikovanju autentične kulture odgojno-obrazovne ustanove.“ (Visković, 2018, str. 41)

Autorice Patterson, Purkey, Parker, (1986) izdvajaju jedinstvenost, konstruktivnost, kohezivnost, formativnost i promjenjivost kao najznačajnije odrednice kulture odgojno-obrazovne ustanove. Formativnost oblikuje ponašanje zajednice i utječe na postignuća pojedinca. Kvaliteta kulture odgojno-obrazovne ustanove izdvaja dvije glavne dimenzije prema Hargreavesu (2014), a to su: instrumentalnost (proces sudionika i usmjerenost na željene ishode) i ekspresivnost (unutarnja koherentnost ustanove, prepoznatljiva po bliskosti, povezanosti i suradnji svih sudionika).

Autorica Došen Dobud (1982) naglašava da je ustanova rani i predškolski odgoj i obrazovanje jedna od prvih životnih sredina djece. Isto tako stavlja naglasak da je u jaslicama namjenski sve podređeno njezi i odgoju djece: prostor, njegova organizacija, raspored, namještaj, predmeti uporabe, među kojima su i oni namijenjeni poticanju dječjeg razvoja, odnosno zadovoljavanju svih dječjih razvojnih potreba. Vrlo je bitno da svaka ustanova bude podređena djetetovim potrebama.

Odgojno-obrazovnu ustanovu grade jasni ciljevi, suradnja, motivacija za promjene, profesionalne kompetencije.

3. ODGOJ U OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

Obitelj i odgojno-obrazovne ustanove su temeljni sustavi koji sudjeluju u odgoju djece.

„Aktivno uključivanje i angažman obitelji u život ustanove ranog i predškolskog odgoja roditelju pruža doživljaj stvarne prihvaćenosti i uvažavanja njegovih sposobnosti i želje da bude sukreator ozračja i okruženja u kojem dijete raste, razvija se i uči njegovo dijete izvan obiteljskog doma. Angažman roditelja moguć je samo u onim ustanovama u kojima se roditelj osjeća dobrodošlo i prihvaćeno, te u kojima se njeguje kultura dijaloga i partnerstva na svim razinama – u čemu posebno važnu ulogu ima uprava ustanove.“ (Ljubetić, 2013, str 7)

Roditelji tj. skrbnici djece su osobe koje se najintenzivnije brinu o djeci, njihovoj dobrobiti. Najvažnije je da osiguraju kvalitetnu izravnu i ohrabrujuću komunikaciju kako bi informacije o djetetu mogle nesmetano i dvosmjerno cirkulirati. Isto tako je bitno da roditelje tj. skrbnike djece prihvaćamo i poštujemo kao ravnopravne članove odgojno-obrazovnih ustanova koji svojom individualnošću te vlastitom kulturom pridonose kvaliteti odgojno-obrazovne ustanove. Zajednički cilj odgojno-obrazovne ustanove koja potiče otvorenu komunikaciju s obitelji je primjereno odgovoriti na individualne i razvojne potrebe djeteta i osigurati potporu njegovu cjelovitu razvoju.

„Obitelj je određena strukturom, funkcijama i načinima na koje obnaša te funkcije.“ (Visković, 2018). Strukturu obitelji ne čini samo broj članova u njoj, već i način na koji obitelj uvjetuje načine i razinu emocionalne privrženosti. Kada govorimo o funkcijama obitelji one su povezane uvjetima odrastanja djece.

„Odgoj djeteta odvija se u užem (obitelji) i širem socijalnom kontekstu (vrtić, škola, društvo) i pod utjecajem velikog broja čimbenika: od psiho-fizičkih osobina djeteta, roditelja i ostalih odgojitelja do kulturnih i civilizacijskih normi i vrijednosti šire društvene zajednice.“ (Ljubetić, 2007).

Prema Ljubetić (2007), ekološki model obiteljskog sustava sastoji se od obiteljskog mikrosustava koji je povezan sa širim okruženjem. Škola, religijska grupa, susjedstvo, prijatelji te proširena obitelj nalaze se u mezosustavu. U egzosustav pripada sustav kulturne potpore, sustav obrazovne potpore, sustav gospodarske potpore, sustav socijalne potrebe, sustav zdravstvene potpore. U makrosustav pripada opće kulturno okruženje (društvo poimanje djetinjstva, roditeljstvo, posla, discipline), običaji, gospodarski sustav, obrazovni sustav, zakonodavni sustav.

Obitelj i odgojno-obrazovne ustanove imaju veliku poveznicu. Prema autorici Ljubetić (2007), obitelj je mala i jedinstvena skupina u kojoj svi njeni članovi zadovoljavaju brojne biološke, psihološke, socijalne i odgojno-obrazovne potrebe, a odlikuju ju je, prema Rosić (2005), složene interakcije tijekom kojih se razvijaju modeli ponašanja članova:

- Izrazita osjećajna povezanost članova i skupine u cjelini
- Jak utjecaj za razvoj osobnog i skupnog identiteta i psihološkog intergriteta osobe
- Međusobni odnosi koji su bogatiji, složeniji, intenzivniji nego u drugim tipovima skupina
- Kontinuitet i trajnost veza među članovima
- Stjecanje iskustva odgojne naravi koja su nužna za socijalnu intergraciju, preuzimanja društvenih uloga i odgovornosti mladih članova te poticanje učenja.

„Iako postoje dvojbe o optimalnim roditeljskim strukturama (bračnim i izvanbračnim zajednicama) i determinantama roditeljstva (biološko, socijalno i zamjensko), djeca su neosporno temeljni čimbenik obitelji.“ (Visković, 2018, str.19).

Obitelj dijelimo na užu i širu obitelj. U užu obitelj ubrajamo majku, oca te braću i sestre, dok u širu obitelj ubrajamo djedove, bake, stričeve, tete, ujake te ostale. Nema svako dijete sreće da odrasta u krugu svojih bioloških roditelja. Ima djece koja odrastaju u krugu članova šire obitelji ili su posvojena te na taj način posvojitelji mijenjaju ulogu roditelja. Svaka osoba koja odgaja dijete se gleda ravnopravno. Za uspješan odgoj djeteta potreban je dobar autoritet, a to može biti roditelj, odgajatelj, učitelj te stručni suradnici koju rade sa djecom. Autoritet se temelji na poštovanju, ljubavi i povjerenju. On se mora graditi uporno, strpljivo, ne pod prisilom. Osim autoriteta, bioloških dispozicija djece i njihove osobnosti moguće je razlikovati specifične razine utjecaja prema autorici Visković (2018):

- Izravni utjecaj: obiteljski odnosi, emocionalni povezanost, iskazane vrijednosti, norme i ponašanja, komunikacija, obiteljski rituali
- Posredni utjecaji kulture društva koje obitelji može djelomično kontrolirati, primjerice mediji
- Specifični utjecaji koji nastaju kao reakcija na obiteljska pravila kada obitelj nastoji strogo i prisilno ograničiti druge utjecaje, primjerice medijske.

Maccoby i Martin (1983, prema Vasta, 1998) naglašavaju dvije, za djetetov razvoj osobito važne, dimenzije roditeljstva:

1. Roditeljska toplina koja se proteže na kontinuumu od podrške, ljubavi i ohrabrivanja koju roditelji pružaju djeci od neprijateljstva, postidivanja ili odbacivanja
2. Roditeljski nadzor koji se proteže od nadzora, discipline i upravljanja djetetovim osjećajima do „neviđenja djeteta“, njegova zanemarivanja i neuključenost u djetetov psihološki i fizički životni prostor.

Na te dimenzije roditeljstva se nadovezuju i četiri stila roditeljstva koji utječu na djetetovo odrastanje. To su: autoritarni, autoritativni, popustljivi, ravnodušni.

Autoritarni stil se temelji na visokoj dozi nadzora, a niskoj dozi topline i ljubavi. Roditelji su strogi, zahtjevni disciplinu ostvaruju prijetnjama, kaznama, cijene poslušnost, poštovanje autoriteta i tradiciju. Djeca takve roditelje doživljavaju vrlo strogima i zahtjevnima. Ovakvim stilom roditeljstva djeca proizlaze nezadovoljna, ćudljiva, nesigurna, lako se uzrujaju, povučena, mogu biti agresivna i pokazivati probleme u ponašanju. „Nedovoljno su uspješna u

rješavanju problema jer se uglavnom brinu kako udovoljiti roditelju, a ne kako riješiti problem (Miljković i Rijavec, 2002).

Autoritativni stil roditeljstva je stil u kojem su roditelji osjetljivi i skrbni prema svojoj djeci. Postavljaju jasne granice djetetu, vode računa o djetetovim osjećajima, objašnjavaju svoje odluke i pitaju dijete za mišljenje. Djeca autoritativnih roditelja su samopouzdana, sigurna u sebe, spremna su prihvatiti rizik, imaju potrebe za postignućem i imaju visoku samokontrolu.

Popustljivi roditelji imaju visoku dimenziju topline, a nisku dimenziju nadzora. Puni su ljubavi, emocionalno su osjetljivi te djeci postavljaju malo ograničenja. Djeca takvih roditelja su neodgovorna, nesigurna, imaju slabu samokontrolu.

Ravnodušni stil su roditelji koji imaju nisku dozu ljubavi i nadzora. Imaju malo ograničenja, pružaju im malo pažnje, emocionalne podrške. Zaokupljeni su sami sobom te ne vide svoje dijete. Djeca koja su odrasla s takvim roditeljima su sklona nekontroliranom ponašanju, ne zanima ih škola, zanimaju ih alkohol i droga.

4. SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA

Suradnja obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova vrlo je bitna za kvalitetnu komunikaciju, zahtijeva uključenost jednog i oba roditelja, a odgojiteljeva dužnost je da svojim vještinama i kompetencijama ponudi raznolike oblike suradnje.

„Kvalitetan partnerski odnos odgojitelja i roditelja tj. skrbnika djece ostvaruje se u uvjetima u kojima je roditeljima tj. skrbnicima djece omogućeno provođenje vremena sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i djelatno sudjelovanje u neposrednome odgojno-obrazovnom procesu te upoznavanje vlastite djece u drukčijem kontekstu od obiteljskoga.“ (Ljubetić, 2007, str. 79).

„Obitelji odgojno-obrazovne ustanove, kao prve odgojne instance, često imaju različite kulture. To otežava prijelaze djece iz obitelji u dječji vrtić, a kasnije u osnovnu školu, i njihovo uključivanje u odgojno-obrazovni proces. Suradnja obitelji i odgojno-obrazovne ustanove te partnerski odnos roditelja i odgojitelja preduvjet je usklađenih i kvalitetnih djelovanja u najboljem interesu djeteta. Zajedničko djelovanje doprinosi osobnom zadovoljstvu i dugoročnoj dobrobiti svih dionika procesa-djece, roditelja i odgojitelja.“ (Visković, 2018, str.15)

U odgojno-obrazovnim ustanovama odgojitelji i drugi stručni djelatnici roditeljima tj. skrbnicima djece nude različite prilike u kojima obitelji mogu učiti jedne od drugih i međusobno se podržavati kako bi kvalitetno pridonijeli odgoju djeteta. Roditelji su partneri u odgojno-obrazovnoj ustanovi koji uče i koji su promotori odgojno-obrazovnog procesa i lokalne zajednice. Suradnja odgojno-obrazovne ustanove i svih sudionika u zajednici usmjerena je na dijete, na njegovu dobrobit i unapređenje.

Suradnja kao istoznačnica pojmu partnerstva podrazumijeva komunikaciju između roditelja i odgojitelja koji se međusobno podržavaju u učenju, komunikaciji, informiranju i dogovorima. Suradnja je uspješna kada roditelj stekne povjerenje u odgojitelja. Potrebno je da se odgojitelj i roditelj upoznaju.

„Preduvjeti ostvarivanja kvalitetnog partnerskog odnosa su međusobno poštovanje i uvažavanje, ravnopravnost, aktivno slušanje, dvosmjerna komunikacija, odgovornost te želja, energija i vrijeme sudionika uloženi u postizanje zajedničkog cilja, ali i niz drugih vrlo osobnih doživljaja pojedinca u partnerskom odnosu.“ (Ljubetić, 2007, str.76).

Postoje čimbenici koju utječu na suradnju obitelji i odgojno obrazovnih ustanova, prema autorici Ljubetić (2007):

- Stavljanje partnerstva s obitelji kao prioritet
- Planirana dobrobit
- Proaktivnost i upornost u suradnji s roditeljima
- Korištenje pozitivnih komunikacijskih strategija
- Personaliziranje načina na koje obitelji mogu biti uključene.

Četiri osnovna čimbenika prema autorici Ljubetić (2007) koji pridonose uspješnoj suradnji obitelji i odgojno-obrazovne ustanove su: dijete u fokusu, konstruktivnost, jasnoća i konkretnost te kontinuitet.

Dijete u fokusu komunikacija je usmjerena na dijete, njegova postignuća te napredak. Komunikacija koja je usmjerena na dijete ne mora uvijek biti pozitivna, vrlo bitno je priznati djetetove slabosti kako bi mogli uravnotežiti shvaćanje djeteta. U konstruktivnosti značajnu ulogu ima roditelj. Konstruktivna komunikacija je usmjerena na unapređivanje i razvoj djeteta. „Pozitivan, nedvosmislen i rješenju usmjeren jezik pomaže roditeljima da ostanu optimistični prema djetetu i svojoj roditeljskoj ulozi. Na taj se način ostvaruje otvoreni i dijalog i smanjuje vjerojatnost interpretacije komentara kao osuđujućih i neprihvaćajućih.“

(Ljubetić, 2007). Za unaprjeđenje djetetova učenja i prosocijalnog ponašanja obitelj se koristi jasnim i konkretnim uputama koje se temelje na kratkoći, jednostavnosti, minimalno teksta te specifičnim uputama.

Tijekom cijelog odgojno-obrazovnog ciklusa odgojitelji i roditelji trebaju biti proaktivni u poticanju komunikacije. Suradnja koja je usmjerena na dijete i njegov razvoj istodobno razvija samosvjesnost, samoupravljanje, socijalnu svjesnost, vještine odnosa, odgovorno donošenje odluka. „Komunikacija usmjerena na dijete povećava roditeljsku odgovornost i ukazuje na kvalitetnu vezu djeteta i njegove obitelji.“ (Ljubetić, 2007).

5. MODELI PARTNERSKOG ODNOSA IZMEĐU OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA

Roditelji i obiteljski odnosi pripremaju dijete za život, nerijetko to rade po nekom modelu. Kada je komunikacija roditelja i odgojno obrazovne komunikacije kvalitetna, djeca se lakše prilagođavaju. Prema Ljubetić (2014) postoje četiri modela odnosa između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji. To su asimilacijski model, upravljački model, model uključenosti, koalicijski model.

Asimilacijski model je zastupljen kod ustanova koje su siromašnije, u kojima se javlja socijalna izoliranost, te različite manjine unutar ustanova. Zadatak ovog modela je udružiti obitelj. Odnos se zasniva na pružatelju i primatelju ustanova. U ovom slučaju primatelj usluga je obitelj. Odnos se regulira pravnim instrumentima i definira nizom zakona i obveza koje preuzimaju obitelj i stručno osoblje ustanova.

Jedan od problema ovog odnosa je taj što odgojna ustanova određuje neke zadatke koje roditelji trebaju ispunjavati. Takvim odnosom odgojna ustanova indirektno asimilira moć, znanje i kontrolu od strane osoblja odgojne ustanove (Ljubetić, 2014).

Cilj upravljačkog modela je pružati sigurnost i jasne ciljeve. Odgojna ustanova pruža i obrazovne usluge, a roditelji su savjetnici i zastupnici dječjih interesa. Epstein, prema Ljubetić (2014) navodi da postoji šest vrsta roditeljske uključenosti:

- a) Roditeljstvo – izvršavanje obiteljskih obveza radi zdravih i brižnih uvjeta u obiteljskom okruženju
- b) Komunikacija – roditelji pomažu osoblju odgojne ustanove kako bio podržali sportske, akademske i druge aktivnosti
- c) Volontiranje – samostalna volja u svrhu boljih rezultata odgoja
- d) Učenje kod kuće – izvršavanje aktivnosti obrazovnog plana kod kuće kako bi se olakšao rad u ustanovi
- e) Odlučivanje - sudjelovanje obitelji u donošenju odluka na razini ustanove
- f) Zajednički rad s djecom – rad obitelji i ustanove za promicanje dječjih uspjeha.

Lokalna zajednica je uključena uz obitelj za rad i razvoj djece. Modelom uključenosti roditelji su više uključeni, angažirani te zainteresirani za sudjelovanje u raznim aktivnostima ustanove. Češće volontiraju i posjećuju ustanovu. Djeca pohađaju odgojno-obrazovnu ustanovu, roditelji te djece se ne poznaju, ali dijele iste interese, vrijednosti, mišljenje.

Ustanove koje podržavaju koalicijski model se najčešće nalaze pokraj radnog mjesta roditelja. Ovaj model karakterizira njegovanje i promoviranje obiteljske svrhe. Problem ovog modela je taj što roditelji često duže rade i zanemaruju dijete. Koalicijski model se nalazi u urbanim gradovima, te je roditeljima dozvoljeno i da posjećuju dijete tijekom boravka u ustanovi te se slobodno pridruže aktivnostima koje se provode.

6. OBLICI SURADNJE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

Suradnja je dvosmjerna komunikacija roditelja i odgojitelja. Odgojitelji organiziraju raznolike oblike suradnje koje roditelji imaju mogućnost odabira. Individualna suradnja je suradnja odgojitelja i roditelja, jednog ili oba.

Suradnja je bitan faktor svakog živog bića. Vrlo je bitno da roditelji surađuju s odgojiteljima te stručnim timom radi dobrobiti djece. Prema autorici Ljubetić (2007) suradnju možemo podijeliti:

- Prema broju sudionika
- Prema sadržaju suradnje
- Prema načinu suradnje.

Suradnja prema broju sudionika može biti individualna te skupna. Skupni oblici suradnje mogu biti informativnog, savjetodavnog, edukativnog te zabavnog karaktera. Način suradnje odgojitelja i roditelja može biti usmenog ili pisanog izvora.

„Raditi s djecom i surađivati s roditeljima dva su, međusobno različita, dijela odgojiteljske profesionalne uloge. Biti roditelj djetetu i suradnik odrasloj osobi dvije su, međusobno različite, vještine.“ (Milanović, Čudina-Obradović, Maleš, Miljević-Riđički, 2014, str. 69).

Svaki oblik suradnje je individualan, osoban i specifičan. Kvalitetnoj suradnji pridonose psihološki, sociološki te pedagoški elementi.

Suradnja zahtjeva nekoliko zadaća, a to su: informativne, savjetodavne, terapijske i kolektivne (Ljubetić, 2007). Dvije temeljne zadaće koje pronalazimo u svakoj vrsti zadaće su informativne i savjetodavne. Vrlo je bitno da svaki roditelj bude zadovoljan suradnjom.

Skupna suradnje je suradnja više ljudi. Vrsta individualne suradnje je individualni razgovor. Često se odgojitelj ne osjeća dovoljno kompetentnim za razgovor s roditeljima, te je radi toga prisutan i jedan od člana stručnog tima, ovisno o kakvom se problemu, savjetu, mišljenju radi. Inicijator razgovora ne mora biti samo odgajatelj, to može biti i roditelj. Roditelji najčešće zahtijevaju razgovor kada primijete da se s djetetom nešto događa. Inicijativa roditelja može značiti da roditelj ima povjerenje u odgojitelja. Cilj individualnog razvoja je dogovor što i kako raditi da se pomogne djetetu. Kada odgajatelj organizira individualni razgovor vrlo je bitno da kaže razlog. Odgajatelj se priprema na razgovor potrebnim materijalima kako bi olakšao komunikaciju i roditelju predstavio dijete, njegovo ponašanje, razvoj. Bez obzira postoji li problem ili ne, odgajatelj bi trebao omogućiti roditelju jednom mjesečno individualni razgovor. Individualni razgovor nije samo razgovor o nekom „problemu“ već je to i jedan od načina da se odgojitelj i roditelj bolje upoznaju. Putem individualnog razgovora odgojitelj koristi priliku da roditeljima predstavi rad djeteta, da pohvali dijete, da ukratko objasni kako izgleda dan u vrtiću djeteta, da kaže roditeljima s kime se dijete igra, kojih igara se voli igrati. Razgovor se vodi u prostoriji gdje se može u miru i bez ometanja voditi razgovor.

„Kutić za roditelje najčešće je smješten u blizini samog ulaza u odgojnu obrazovnu skupinu, a tu roditelj može pronaći sve informacije vezane uz sam odgojno-obrazovni proces.“ (Milanović i sur., 2014).

„Važno je imati na umu izgled same poruke. Naime, kutić za roditelje je namijenjen odraslima, pa obavijest u njemu treba biti takva da je sadržaj poruke u prvom planu. Poruka neka bude čitkim, dovoljno velikim slovima, pregledna, obuhvatljiva jednim pogledom, kako bi se s lakoćom mogla uočiti i pročitati.“ (Milanović i sur., 2014, str. 141).

Osim poruka i obavijesti u kutiću se nalaze i izvješća o dostignućima skupine npr., kako djeca rješavaju postavljene probleme, konflikte, kako se igraju, druže, koliko su spretni te u čemu su spretni, koliko su samostalni, što su naučili otpjevati, otplesati, odglumiti,.. uz sve to, kutić služi i za izvješće o životu i radu skupine, on je osobna karta skupine i odgojitelja, s planiranim izletima, predstavama, gdje će djeca ići, očekivanjima roditelja (što treba donijeti, napraviti, poneki savjet), rođendani, što će se slaviti u skupini, jelovnik na tjednoj bazi, neki prijedlozi rješavanja problema ili boljitka za skupinu.

„Poticanje komunikacije između roditelja omogućava stvaranje kohezije unutar skupine, tj. Roditelja što uvelike održava na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa. Davanjem prostora roditeljima proširuje mogućnost na bolji protok informacije među samim roditeljima.“ (Rogulj,2018, str.132).

7. KOMPETANCIJE ODGAJATELJA ZA SURADNJU

Odgojitelji su osobe koje u ranom i predškolskom odgoju djece potiču njihov razvoj. U prošlosti zadaća odgojitelja bila je djetetova skrb, a danas se osim djetetove skrbi ta zadaća proširuje i na cjelokupni odgoj i obrazovanja u ranome djetinjstvu.

Državni pedagoški standard Republike Hrvatske (2008) opisuje odgojitelja djece ranog i predškolskog odgoja kao stručno kompetentnu osobu koja:

- Provodi odgojno-obrazovni rad s djecom rane i predškolske dobi
- Provodi odgojno-obrazovni proces u svojoj odgojnoj skupini
- Prikuplja, izrađuje i održava sredstva za rad s djecom
- Planira, programira, vrednuje odgojno-obrazovni rad
- Radi na zadovoljenju svakidašnjih potreba djece i njihovih razvojnih zadaća
- Potiče razvoj svakog djeteta prema njegovim sposobnostima
- Vodi dokumentaciju o djeci i radu
- Suraduje s roditeljima, stručnim timom i stručnjacima u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Dijete dolaskom u bilo koju ustanovu za odgoj i obrazovanje mijenja svoje socijalno okruženje. Vrlo je bitno djetetu biti podrška kako bi se lakše snašlo u novim promjenama svojeg života. Tako autori Goffin i Day (1994) sagledavaju znanja i vještine koje

predstavljaju sastavnice odgojiteljeve kompetencije pa prema njima kompetentan odgajatelj je:

- Spreman je rasti i razvijati se
- Brižljiv je promatrač
- Poznaje zajednicu u kojoj živi i radi
- Ima smisla za humor
- Postavlja motivirajuća pitanja
- Spreman je na rizik
- Shvaća da su organizacija i red važni
- Tolerira zbrku i istražuje
- Fleksibilan je i sposoban za čuđenje.

Postoji i pet kompetencije na koje stavlja naglasak autor Stančić (2005), a koje su usko vezano za kompetencije Nacionalnog okvirnog kurikuluma (2014):

- Osobna kompetencija- polazi od samog odgajatelja kao ljudskog bića, u to ubrajamo iskrenost, dosljednost, komunikativnost, marljivost, povjerenje
- Razvojna kompetencija- uvođenje inovacije u rad, racionalna organizacija rada, informiranje o stručnim pitanjima, jasnoća vizije razvitka
- Stručna kompetencija- poznavanje rada programa, didaktičkog načela i prosvjetnog zakonodavstva
- Međuljudska kompetencija- poznavanje zakonitosti međuljudskih odnosa
- Akcijska kompetencija- savjetodavni rad i rješavanje problema.

„Za suradnju s roditeljima odgojitelji bi trebali posjedovati potrebna znanja koja su usmjerena na znanja o obitelji i obiteljskom funkcioniranju te na znanja o načinima uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni rad“ (Višnjić Jevtić i sur, 2018, str. 94).

Kompetencije odgajatelja polaze od spoja osobnih i profesionalnih kompetencija (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018). Kompetencije odgajatelju pomažu da potiču djetetov razvoj i interes. Pomažu odgojitelju da uključi svoje vještine i znanje koje je razvio kroz obrazovanje. Kompetencije odgojitelja roditeljima pomažu u širenju svijesti i poštovanju prema odgoju i obrazovanju.

„Kompetentni roditelji i kompetentni odgojitelji imaju potencijala za partnerstvo kada vjeruju da djeca imaju svoja ishodišta u stavu da je svijet dobar i bezazlen. Zbog toga partnerstvo odgojitelja i

roditelja traži veliko povjerenje, izuzetnu otvorenost i toleranciju, a prije svega objektivnost i sposobnost za razmjenu informacija“. (Milanović i sur, 2014, str. 70).

8. SKUPNI OBLICI SURADNJE OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNIH

USTANOVA

U današnje vrijeme djeca puno vremena provode u odgojno-obrazovnim ustanovama. U najranijoj dobi su to ustanove za rani i predškolski odgoj, kasnije osnovne škole i srednje škole.

„Bogatstvo i kvaliteta odnosa uspostavljenih između djece i odraslih čini temelje na kojima će dijete tijekom cijelog života graditi odnose s drugim osobama. Svojim ponašanjem odrasli su djeci prvi učitelji socijalnih odnosa.“ (Maleš, Stričević, 1991, str. 32).

Educiranost, profesionalnost i susretljivost su odlike odgojitelja za suradnički odnos s roditeljima. Suradnja se zasniva na različitim modelima i ravnopravim odnosima. Suradnja za cijelu skupinu ili više skupina odgojno-obrazovne ustanove naziva se skupna suradnja.

Prema autorici Višnjic Jevtić (2018), obilježja suradničkog odnosa odgojitelja i roditelja ovise o kulturi okruženja, ustanovi i pojedincima koji u njemu sudjeluju. Obilježja skupne suradnje moguće je izdvojiti:

- Dvosmjernu komunikaciju
- Uzajamnu podršku
- Zajedničko donošenje odluka
- Zajedničko poticanje razvoja i učenja djece.

Najvažnije obilježje skupne suradnje je dvosmjerna komunikacija u kojoj roditelj i odgojitelj izmjenjuju informacije kako bi dosegli cilj koji je važan za djecu.

U skupnom obliku suradnje pažnja je posvećena skupini, a ne pojedincu. Cilj skupnog oblika suradnje je da se roditelji međusobno bolje upoznaju, protok informacija, znanja, vještina i podrške koje roditeljima koriste u ispunjavanju roditeljske odgovornosti te potiču rast i razvoj svoje djece. S obzirom da djeca odrastaju u različitim okruženjima, različito su odgojena roditelj postaje „pasivni slušatelj“ tj. sudionik skupnog oblika suradnje. Razgovor ili radionica se događaju u unaprijed pripremljenim prostorijama o kojima su roditelji obavješteni. U skupnom obliku suradnje roditelji zajedničkim snagama rješavaju problem ako postoji, iznose

neke svoje ideje i potiču rad skupine. Skupni oblik suradnje je utemeljen na informativnoj i savjetodavnoj zadaći, roditelji se na taj način usmjeravaju i aktiviraju u djetetov rad u ustanovi. Prema Obiteljskom zakonu (2015) roditelji su dužni i odgovorni odazivati se sastancima ili pozivu odgojno obrazovne ustanove u vezi s odgojem i obrazovanjem djeteta.

Prema istraživanju Blue-Banning, Summers, Frankland, Nelson, Beegle roditelji i odgojitelji suglasni su oko faktora za kvalitetnu komunikaciju tj. suradnju:

- Pažljivo slušanje druge osobe
- Izbjegavanje uporabe žargona
- Izostanak predrasuda
- Osjetljivost za druge i neokrivljavanje
- Pozitivni komentari u trenutnim situacijama u kojima se dijete nalazi.

Osim odgojitelja Malaguzzi (1998) ističe roditeljstvo kao sastavni dio odgojno-obrazovnog sustava koji utječe na promjene unutar sustava. U skupnom obliku suradnje roditelji su ravnopravni sudionici suradnje. Odgojitelji preuzimaju ulogu moderatora suradnje te kreiraju komunikacijske oblike.

Skupni oblici suradnje koji su zastupljeni u odgojno-obrazovnim ustanovama su roditeljski sastanak, ogledni sat, zajednički izlet.

„Partnerski je odnos harmoničan odnos partnera koji su na zajedničkom zadatku, a to je odgoj i obrazovanje djece, istodobno je to proces u kojem svi sudionici imaju jednake mogućnosti, učiti i razvijati svoje stručne i osobne kompetencije“ (Jurčević-Lozančić, Basta, 2017. str. 138).

8.1. RODITELJSKI SASTANAK

„Roditeljski sastanak je najčešći oblik okupljanja i rada stručnjaka sa skupinom roditelja djece koja su uključena u neki od institucionalnih programa. Roditeljski sastanci mogu imati različite ciljeve i ciljevima odgovarajuće oblike rada.“ (Milanović i sur., 2014, str. 157).

Roditeljske sastanke organiziraju odgojitelji za roditelje, na sastanku može biti prisutan i stručni tim koji ujedno može i voditi roditeljski sastanak. Razlikujemo više vrsta roditeljskog sastanka: predavačkog tipa, oglednog tipa, komunikacijskog tipa. Svaki od tipova roditeljskog sastanka ima svoju temu. Prije samog sastanka potrebno je osigurati prostoriju, planirati

vrijeme, temu, metode te donijeti zajednički zaključak s roditeljima. Prema autorici Ljubetić (2013) postoje dva tipa roditeljskih sastanka koji su ujedno i najčešći: informativni i tematski roditeljski sastanak.

Informativni roditeljski sastanak organizira se najčešće na početku pedagoške godine, na poziv odgojno-obrazovnih djelatnika. Namijenjen je za predstavljanje programa skupine, prostora te aktivnosti koje će se provoditi. Upućuje roditelje u odgojno-obrazovni proces.

Tematski roditeljski sastanak namijenjen je određenoj temi koju predlaže odgojitelj ili stručni suradnik ili se organizira na zahtjev roditelja. Teme ovise od dobi djeteta. Autorice Jurković (Ivka, Ana i Sanja, 2016) u priručniku za odgojitelje navode teme tematskih roditeljskih sastanka. Teme se odvijaju prema dobi djeteta.

Teme važne za roditelje dvogodišnjaka su:

- Psihofizičke osobine djece u dobi od 2 do 3 godine života
- Igra djeteta u dobi od 2 do 3 godine života
- Moje dijete i jelo, slikovnica- prva djetetova knjiga.

Teme za roditelja trogodišnjaka su:

- Psihofizičke osobine djeteta u dobi od 3 do 4 godine života
- Igra djeteta u dobi od 3 do 4 godine života
- Osamostaljivanje- briga o sebi
- Prva druženja.

Teme roditeljskih sastanaka za četverogodišnjaka su:

- Psihofizičke osobine djece u dobi od 4 do 5 godina života
- Igra djeteta u dobi od 4 do 5 godina života
- Predškolsko dijete i strani jezika
- Proslava dječjih rođendana.

Teme važne za roditeljske sastanke roditelja petogodišnjaka su:

- Psihofizičke osobine djece u dobi od 5 do 6 godina života
- Igra djeteta u dobi od 5 do 6 godina života
- Odgoj za ravnopravnost spolova, televizija-smetnje ili pomoć u odgoju?

Uz tematski i informativni roditeljski sastanak Milanović i sur. (2014) daju važnost i komunikacijskom roditeljskom sastanku.

„Komunikacijski sastanak jest razgovor, dogovor, razmjena iskustva i doživljaj dvaju ili više partnera koji se svojom voljom našli na sličnom poslu, ugodno druženje kao posljedica i kao poticaj dobru odnosu prihvaćanja i poštovanja, zabavno učenje o sebi i drugima, potvrda da smo kompetentni i da radimo s kompetentnima.,, (Milanović i sur. 2014.str. 160).

Svakom roditelju treba dati mogućnost da se osjeća aktivnim, cijenjenim i komponentnim te prema Milanović i sur. (2014) roditelj će taj doživljaj imati:

- Kada raspravlja o temama aktualnog razvoja svojeg djeteta
- kada raspravlja o svojoj roditeljskoj ulozi
- Kada raspravlja o ulozi vrtića u djetetovu razvoju
- Kada dobiva i daje zanimljive i korisne informacije o svojem djetetu
- Kada razmjenjuje iskustva s drugim roditeljima
- Kada uče nove pristupe odgoja djeteta i ulozi roditelja u tome.

Prije svakog roditeljskog sastanka potrebno je pripremiti susret. Susret se priprema kroz nekoliko faza. Autorica Milanović i sur. (2014) navodi sljedeće faze:

1. Promišljanje susreta

U promišljanje susreta pripada odabir teme, razrada i strukturiranje susreta, planiranje vremena.

2. Priprema roditelja

Kada govorimo o pripremi roditelji pod to podrazumijevamo najava susreta, pozivnicu koja može biti usmena i pismena.

3. Aktivnost na dan održavanja susreta

Aktivnost na dan održavanja susreta podrazumijeva uređenje prostora, dotjerivanje odgojiteljica, dočekivanje roditelja, održavanje sastanka, razgovor nakon sastanka.

4. Aktivnost nakon susreta

U aktivnosti nakon susreta vrlo je bitno dobiti povratku informaciju o roditeljskom sastanku.

Razgovor s roditeljima sastoji se od uvodnog dijela, središnjeg te završetka. U samom uvodnom djelu potrebno je uspostaviti dobar odnos, osjećaj te kružiti pogledom prostorije kako bi svaki roditelj stekao osjećaj da je viđen. U središnjem djelu izložimo temu dogovorenog sastanka.

Na samom kraju ukratko ponovimo sve rečeno na sastanku, predlažemo neke novitete te roditelji iznose svoja mišljenja, predlažu neke ideje. Tijekom roditeljskog sastanka bitno je imati na umu da je naš centar dijete.

8.2. OTVORENI TJEDAN

Otvoreni tjedan je tip skupne suradnje u kojem surađuju obitelj i odgojno-obrazovna ustanova. Obitelji se daje prilika da se predstave djeci, da predstave svoja zanimanja, hobije, da se igraju s njima ili se dolaze družiti, igrati društvene igre, plesati, pjevati, čitati knjige. Otvoreni tjedan može pratiti i neke projekte koji se provode u vrtićima. Npr. Markov otac je policajac i može doći u grupu djeci predstaviti nova pravila prometa. Na takav način roditelji i cijela obitelj djeci mogu proširiti znanja (Ljubetić, 2013).

8.3. ZAJEDNIČKO DRUŽENJE RODITELJA, DJECE I ODGOJITELJA

Zajednička suradnja roditelja i odgojitelja jako utječe na razvoj djeteta. Prema autorici Rogulj (2018) zajedničko druženje roditelja djece i odgojitelja možemo provest kroz:

- Radionice za djecu i roditelje
(npr. Roditelji i djeca sudjeluju u pripremi kostima za poklade.)
- Radionice roditelja i odgajatelja
(npr. Roditelji zajedno sa odgojiteljima sudjeluju u pripremi didaktičkih pomagala.)
- Zajedničke izlete
(npr. Roditelji, djeca te odgojitelji odlaze na Sljeme na sankanje u vrijeme neradnog dana.)
- Boravak roditelja u skupini
(npr. Roditelj predstavlja svoje zanimanje djeci.)
- Posjet radnom mjestu roditelja
(npr. Djeca u vrtiću imaju projekt „zdravi zubići“ te odlaze k Markovoj mami koja je stomatolog u ordinaciju te tamo proučavaju instrumente i ordinaciju jedne stomatologinje.)
- Male priredbe
(npr. Organizacija priredbe na kraju godine, oko Božića, Uskrsa.)
- Zajedničko kulturno uzdizanje, odlaskom u kazališta
(npr. Djeca sa svojim roditeljima i odgojiteljima odlaze na predstavu u kazalište.)

Prilikom organizacije radionica potrebno je staviti obavijest na kutić za roditelje kako bi roditelji bili pravovremeno obaviješteni. Cilj organizacije radionica su suradnja roditelja, te međusobno upoznavanje roditelja. Roditelji uvelike pomažu u izradi didaktičkih materijala, konstruktivnih predmeta, igara koje djeca kasnije koriste. Radionice se organiziraju neposredno prije nekih blagdana ili nekih događaja. Najveću ulogu u organizaciji ima odgojitelj jer je potrebno sve to organizirati.

9. PREDNOSTI I NEDOSTACI SKUPNIH OBLIKA SURADNJE

Pojedini autori (Ward 2013; Maleš, 2015; Ljubetić, 2014) smatraju kako su uzroci prepreka u suradnji mnogobrojni. Kao najznačajnije ističu: propusti između onoga što je rečeno i učinjeno, odvajanje roditelja od rada odgojno-obrazovne ustanove, rane reakcije odgojitelja ili roditelja, pretjerana subjektivnost roditelja prema svome djetetu, nedostatak vremena za suradnju, ne prihvaćanje kritika i savjeta, predrasude profesionalaca prema roditeljima itd.

Svaki oblik skupnog oblika suradnje ima svoje prednosti i nedostatke. Svim oblicima je zajednički nedostatak isključenost razgovora o djetetu kao pojedincu.

Prema autorici Vasta i suradnicima (1998) postoje prednosti i nedostaci skupnog oblika suradnje. Prednosti skupnih oblika suradnje su:

- Okupljanje i sudjelovanje više roditelja
- Međusobno upoznavanje
- Usklađeno odgojno djelovanje
- Upoznavanje rada djeteta i rada odgojne skupine
- Uloga roditelja.

Prednosti skupnih oblika suradnje su uključivanje roditelja tj. okupljanje u sve aktivnosti odgojno-obrazovnog proces. Roditelji se međusobno bolje upoznaju samim sudjelovanjem u aktivnostima i razgovorima te na taj način upoznaju rad svojeg djeteta i rada odgojno-obrazovne skupine. Roditelji imaju veliku ulogu u odlučivanju unutar jedne odgojne skupine.

Educiranost roditelja može doprinjeti kvaliteti ranog iskustva učenja djece, a zajedničke aktivnosti pozitivno utjecati na razvoj odnosa djece i roditelja, primarno, sigurno i privrženo. (Visković, 2016). Educiranost roditelji mogu steći u sudjelovanju u jednom od skupnog oblika suradnje.

Nedostaci skupnog oblika suradnje:

- Planiranje i priprema
- Slobodno vrijeme roditelja
- Odaziv roditelja
- Aktivno sudjelovanje roditelja
- Kompetencije odgojitelja.

Nedostaci skupnog oblika suradnje uvelike ovise o kompetencijama odgojitelja te prisustvu roditelja. Za skupni oblik suradnje roditelj je obavezan odvojiti dio svojeg slobodnog vremena. Odaziv roditelja na suradnju je vrlo bitan, radi njegova djeteta. Na aktivno sudjelovanje pozivaju odgojitelji samim planiranjem i pripremom oblika suradnje.

Granata, Mejri i Rizzi (2016) smatraju da različiti čimbenici označavaju zapreke ostvarivanja suradničkih odnosa:

- Strukturalni čimbenici: odnose se na vrijeme i modalitete suradnje
- Kulturalni čimbenici: određeni su obiteljskom kulturom i kulturom odgojno-obrazovne ustanove
- Interpersonalni čimbenici: polaze od predrasuda i stereotipa koje sudionici suradnje imaju prema obiteljskoj kulturi, klasi i podrijetlu.

10. ZAKLJUČAK

Suradnja odgojitelja i roditelja je važno polazište za partnerstvo, za uspješnu suradnju koju treba razvijati i usavršavati. Kvalitetni partnerski odnos uvelike utječe na sam djetetov razvoj. Odgojiteljstvo je poziv koji podrazumijeva kompetentnog odgojno-obrazovnog djelatnika, tj. odgojitelja. Za uspješnu komunikaciju osim svoje osobitosti treba imati stručne kompetencije koje zadovoljavaju pristup svim roditeljima. Kompetencija od koje polazimo je spremnost za učenjem, unaprjeđivanje kompetencija i istraživanje. Skupni oblik suradnje je dvosmjerna komunikacija u kojoj sudjeluje više roditelja i odgojitelja. Cilj skupnog oblika suradnje je zajedničko donošenje odluka, zajedničko poticanje razvoja i učenja djece, dijeljenje mišljenja, te izlaganje novih ideja. Skupni oblici u kojima roditelji i odgojitelji surađuju su roditeljski sastanci, zajednička druženja roditelja, djece i odgojitelja te ogledni tjedan. Odgojitelji kao stručnjaci imaju odgovornost za poticanje roditeljske uključenosti i važno je da koriste raznolike oblike suradnje koji će odgovarati roditeljima. Skupni oblici suradnje imaju veliku prednost jer uključuju roditelje u rad njihove djece i skupine, međusobno ih se povezuje i samim time kvalitetnije surađuju. U partnerskom odnosu odgojitelji i roditelji smatraju se kolegama, istomišljenicima i partnerima u odgoju djeteta. Krajnji cilj partnerskih odnosa odgojitelja i roditelja (kao i odgojno-obrazovne ustanove) je dobrobit djeteta i pri tome veliku ulogu imaju skupni oblici suradnje.

LITERATURA

1. Blue-Bannig, M., Summers, J.A., Frankland, H.C., Nelson, L.L., Beegle, G. (2004) *Dimensions of family and professional partnerships. Constructive guidelines for collaboration* Exceptional Children.70. (str. 167-184)
2. Došen–Dobud, A. (1982) *Odgoj i slobodne aktivnosti predškolskog djeteta: od igre do humanih vrijednosti*. Zagreb: Radničko i narodno sveučilište „Moša Pijade“
3. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe Republike Hrvatske (2008) Zagreb: Narodne novine- Službeni list Republike Hrvatske
4. Goffin, G., Day, D. E. (Ed.) (1994) *New Perspectives in Early Childhood Education*, New York, Teachers College Press
5. Granata, A., Mejri, O. I Rizzi, F. (2016) *Family- School Relationship in the Italian Infant Schools: not only a matter of cultural diversity*. *Spinger Plus*5 (1), 1874. DOI: 10.1186/s400464-016-3581-7
6. Jurčević Lozančić, A., Basta, S. (2017) *Partnerstvo s roditeljima - na putu osiguravanja kontinuiteta suradnje vrtića i škol*, Međunarodni znanstveno-stručni skup Sadašnjost za budućnost odgoja i obrazovanja-mogućnosti i izazovi/ Kokanović, Tihana; Opić, Siniša; Jurčević Lozančić, Anka (ur.) Sisak: DV Sisak stari, str. 138-144
7. Jurković, I., Jurković A., Jurković S. (2006) *Susreti s roditeljima u vrtiću*, priručnik za odgojitelje. Đakovo: Tempo d.o.o.
8. Ljubetić, M. (2007) *Biti kompetentan roditelj*, Zagreb: Mali princ
9. Ljubetić, M. (2013) *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole*, Zagreb: Školska knjiga
10. Ljubetić, M. (2014) *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno obrazovne ustanove i zajednice*, Zagreb: Element d.o.o.
11. Malaguzzi, L. (1998) *History, Ideas, and Basic Philosophy- An Interview with Lella Gandini*. U: Edwards, C.P., Gandini, L., Forman, G. (eds.) *The Hundred Languages of Children- The Reggio Emilia Approach, Advanced Reflections*, London: Ablex Publishing Corporation
12. Maleš, D., Stričević, J. (1991) *Druženje djece i odraslih*, Zagreb: Školska knjiga

13. Maleš, D. (2015) Partnerstvom obitelji i škole do uspješnog odgojno-obrazovnog rada. U: Opić, S., Bilić, V., Jurčić, M. (ur.), *Odgoj u školi* (str. 45-74), Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
14. Milanović, M., Čudina Obradović, M., Maleš, D., Miljević Riđički, R. (2014) Pomozimo im rasti, Priručnik za partnerstvo odgojitelj i roditelja, Zagreb: Golden marketing- Tehnička knjiga
15. Miljković, D., Rijavec, M. (2002) Bolje biti vjetar nego list, Zagreb: IEP d.o.o.
16. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
17. Obiteljski zakon (2015) Zagreb: Narodne novine
18. Patterson, L., J., Purkey, S. C. Parker, J.V. (1986) Productive School System For a Non-Rational World, Aleksandria: CA AASCD
19. Rogulj, E. (2018) Komunikacijske kompetencije odgojitelja. U A. Benčec Nikolovski (ur.), *Izazovi suradnje – Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 111-144), Zagreb: Alfa d.d.
20. Rosić, V. (2005) Odgoj, obitelj, škola, Rijeka: Žagar d.o.o.
21. Stančić, S. (2005) Uloga i kompetencije školskih pedagoga. *Pedagojska istraživanja*, 2, 1, 35-47
22. Tatković, N., Diković, M., Tatković, S. (2016) Pedagoška –psihološki aspekti komunikacije, Pula: Gradska tiskara Osijek d.d.
23. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S.A. (1998) Dječja psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko
24. Visković, I., Višnjic Jevtić, A. (2017) Mišljenje odgajatelja o mogućnosti suradnje s roditeljima. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 19 (1), 117-146
25. Visković, I. (2016) Uključivanje roditelja u učenje djece rani i predškolske dobi. Strategija učenja u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Zbornik radova stručno-znanstvenog skupa, str.19-25

26. Visković, I. (2018) Kultura zajednica u kojoj odrasta dijete rane i predškolske dobi. U A. Benčec Nikolovski (ur.) *Izazovi suradnje- Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 15-67), Zagreb: Alfa d.d.
27. Višnjić Jevtić, A. (2018) Odgojiteljska samoprocjena kompetencije za suradnju s roditeljima, Doktorski rad. Zagreb, http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10169/1/Visnjic_Jevtic_Adrijana.pdf
28. Višnjić Jevtić, A. (2018) Suradnički odnosi odgojitelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U A. Benčec Nikolovski (ur.), *Izazovi suradnje- Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77-111), Zagreb: Alfa d.d.
29. Ward, U. (2013) *Working with Parents in the Early Years*, Second Edition. London: Learning Matters, Sage Publications Inc.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Doroteja Hederić izjavljujem da sam završni rad na temu „Skupni oblici suradnje obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova“ izradila samostalno.